

V Bruseli 28. mája 2021  
(OR. en)

9032/21

ENV 331  
CLIMA 119  
IND 141  
CHIMIE 59  
TRANS 319  
AGRI 232  
ENER 198  
SAN 315  
COMPET 386  
ECOFIN 468  
CONSOM 123  
MARE 17  
RELEX 463

#### POZNÁMKA

|          |                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:      | Generálny sekretariát Rady                                                                                                                                                                                                        |
| Komu:    | Výbor stálych predstaviteľov/Rada                                                                                                                                                                                                 |
| Predmet: | Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov<br>Cesta k zdravej planéte pre všetkých – Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“ |

1. Komisia 12. mája 2021 prijala uvedené oznámenie s názvom Cesta k zdravej planéte pre všetkých – Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“ ako jeden z kľúčových cieľov Európskej zelenej dohody.
2. Komisia vo svojom oznámení stanovuje nový zastrešujúci rámec pre opatrenia EÚ proti znečisťovaniu. Na základe deviatich hlavných iniciatív a ďalších opatrení vrátane legislatívnych návrhov poskytuje usmernenie pre začleňovanie prevencie znečisťovania do všetkých príslušných politík EÚ, zintenzívnenie vykonávania príslušných právnych predpisov EÚ a identifikáciu prípadných medzier. S cieľom nasmerovať EÚ k cieľu, ktorým je dosiahnuť zdravú planétu pre všetkých do roku 2050, sa v akčnom pláne stanovujú kľúčové ciele do roku 2030 ako ukazovatele na meranie pokroku pri znižovaní znečisťovania pri zdroji, a to na základe existujúcich právnych predpisov a iniciatív týkajúcich sa znečisťovania ovzdušia a znečisťovania hlukom, biodiverzity, pesticídov, mikroplastov a odpadu.

3. Akčný plán EÚ podporujú dva pracovné dokumenty útvarov Komisie s názvom *Towards a monitoring and outlook framework for the zero pollution ambition* (Smerom k rámcu monitorovania a výhľadu zameranému na cieľ nulového znečisťovania), a *Digital Solutions for Zero Pollution* (Digitálne riešenia pre nulové znečisťovanie).
  4. Komisia 21. mája 2021 predložila akčný plán pracovnej skupine pre životné prostredie a zodpovedala počiatočné otázky.
  5. S cieľom usmerniť výmenu názorov na nadchádzajúcom zasadnutí Rady (životné prostredie), ktoré sa uskutoční 10. júna 2021, delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument predsedníctva obsahujúci okrem iného aj tri otázky, ktoré pomôžu pri štruktúrovaní diskusie.
  6. Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby vzal na vedomie podkladový dokument predsedníctva a zaslal ho Rade na účely výmeny názorov 10. júna 2021.
-

**Zasadnutie Rady v zložení ministrov pre životné prostredie,  
10. júna 2021**

**– výmena názorov –**

***Cesta k zdravej planéte pre všetkých  
Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“***

**Podkladový dokument predsedníctva s otázkami pre ministrov**

Od roku 2019 sa v rámci Európskej zelenej dohody<sup>1</sup> začali zavádzať rôzne politiky a opatrenia s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 a zároveň podporovať synergie medzi rôznymi sektormi. S cieľom reagovať na pretrvávajúce hrozby pre ľudí, zvieratá a ekosystémy sa v Európskej zelenej dohode žiada „v EÚ okrem iného zlepšiť monitorovanie, nahlasovanie, prevenciu a odstraňovanie znečistenia ovzdušia, vody, pôdy a spotrebného tovaru“<sup>2</sup>.

**Ambície, priority a ciele**

Oznámenie s názvom Cesta k zdravej planéte pre všetkých – Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“<sup>3</sup>, ktoré prijala Európska komisia 12. mája 2021, je posledným stavebným prvkom tohto súboru nových stratégií a politík, ktorý stanovuje víziu pre životné prostredie bez toxických látok v EÚ a v rámci integrovaného prístupu spája všetko prebiehajúce a plánované úsilie, pričom dôraz sa kladie na prevenciu znečisťovania. Na tento účel sa stanovuje účinnejšia „hierarchia nulového znečisťovania“, pričom sa zohľadňujú zásady zakotvené v zmluve, najmä zásada predbežnej opatrnosti, zásada preventívnych opatrení a zásady, podľa ktorých by sa environmentálne škody mali naprávať prioritne pri zdroji a platiť by mal znečisťovateľ.

---

<sup>1</sup> COM(2019) 640.

<sup>2</sup> COM(2021) 400, s. 1.

<sup>3</sup> *Idem.*

Na vrchole obrátenej pyramídy opatrení sa nachádza prevencia, keďže znečisťovaniu by sa malo vždy predchádzať pri zdroji, a len ak to nie je možné, malo by sa minimalizovať. Na tento účel je nevyhnutné zamerať sa na spôsob, akým sa tovar a služby navrhujú, vyrábajú, dodávajú, vykonávajú a/alebo používajú a likvidujú. Napokon, ak dôjde k znečisteniu, malo by sa napraviť – a škody s ním spojené by sa mali kompenzovať.

Cieľ nulového znečisťovania predstavuje prierezový cieľ, ktorý prispieva k Agende OSN 2030 pre udržateľný rozvoj a dopĺňa cieľ klimatickej neutrality do roku 2050 v súčinnosti s čistým a obehovým hospodárstvom a s cieľmi týkajúcimi sa obnovy biodiverzity.

Hlavným cieľom akčného plánu je podporovať začlenenie prevencie znečisťovania do všetkých príslušných politík EÚ a zároveň účinne a primerane maximalizovať synergie, zintenzívniť vykonávanie a identifikovať prípadné medzery alebo kompromisy. S cieľom podporiť opatrenia sa v pláne stanovuje šesť cieľov do roku 2030, ktoré sa zameriavajú na oblasti od znečisťovania ovzdušia a znečisťovania hlukom až po chemické pesticídy, mikroplasty a vznik odpadu.

Tieto ciele dopĺňa súbor opatrení, ktoré sa majú dosiahnuť v rokoch 2021 až 2024 a ktoré sú spolu s deviatimi hlavnými iniciatívami tvoriacimi neoddeliteľnú súčasť textu navrhnuté tak, aby dopĺňali mnohé ďalšie iniciatívy a nástroje Európskej zelenej dohody, čím prispievajú k zlepšeniu nášho zdravia a kvality života, k zachovaniu ekosystémov a k dosiahnutiu nulového znečisťovania z výroby a spotreby. Väčšina cieľov súvisí s hodnoteniami a revíziami právnych predpisov na účely zlepšenia vykonávania a presadzovania právnych nástrojov, najmä pokiaľ ide o hluk a kvalitu vody, ovzdušia a pôdy.

V záujme dosiahnutia transformácie smerujúcej k nulovému znečisťovaniu sa v akčnom pláne stanovujú opatrenia zamerané na zabezpečenie prísnejšieho vykonávania a presadzovania, na podporu opatrení v celej spoločnosti, na podporu celosvetových zmien a sledovanie pokroku, predvídanie trendov a zohľadňovanie problematiky nulového znečisťovania.

## **Zlepšenie zdravia a kvality života**

Cieľom oznámenia je najmä znížiť nerovnosti v oblasti zdravia prostredníctvom nulového znečisťovania a podporiť opatrenia v mestách. Na tento účel sa v oznámení navrhuje posilniť spoluprácu medzi rôznymi sektormi na vnútroštátnej, európskej a medzinárodnej úrovni. Sociálny rozmer akčného plánu sa zameriava na politiky v sektore zdravotníctva, napríklad prostredníctvom plánu na boj proti rakovine, a na jeho interakcie s právnymi predpismi v oblasti životného prostredia, ako sú prebiehajúce a nadchádzajúce revízie smerníc o kvalite ovzdušia, o pitnej vode, o vode určenej na kúpanie a o čistení komunálnych odpadových vôd, ako aj stratégia pre chemické látky. Kľúčom k znižovaniu nerovností je územné plánovanie, a preto vývoj v rámci stratégie pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu, vlny obnovy, misií programu Horizont Európa a nového európskeho Bauhausu môže významne prispieť k dosiahnutiu cieľov a zámerov nulového znečisťovania v rozsahu, v akom sú tieto nástroje inšpiráciou pre opatrenia na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, a to aj so zreteľom na samotný účel týchto nástrojov, t. j. prispieť k zníženiu znečisťovania pri zdroji.

## **Život v rámci našich planetárnych medzí**

Znečisťovanie vytvára v priebehu rokov obrovský tlak na naše ekosystémy, čo ohrozuje biodiverzitu. V akčnom pláne sa stanovujú jasné opatrenia priamo súvisiace so životným prostredím a zdôrazňuje sa význam budúcich právne záväzných cieľov EÚ v oblasti obnovy prírody, a to v rámci stratégie EÚ v oblasti biodiverzity a pripravovanej stratégie EÚ v oblasti pôdy. V súvislosti s nulovým znečisťovaním je potrebný aj regionálny prístup, pričom zásadnú úlohu budú opäť zohrávať synergie s existujúcimi regulačnými rámcami zameranými na ochranu ovzdušia, sladkých vôd, morí a oceánov – ako je napríklad smernica o národných emisných stropoch, rámcová smernica o vode, rámcová smernica o morskej stratégii a stratégia „z farmy na stôl“.

## **K nulovému znečisťovaniu z výroby a spotreby**

Jednou z priorít v rámci Európskej zelenej dohody je spôsob, akým vyrábame a spotrebúvame a v akčnom pláne sa rieši aj priemyselný a hospodársky rozmer cesty k nulovému znečisťovaniu. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebný obehový a zelený prístup k hospodárstvu, pričom jedným z jeho aspektov je uľahčenie voľby nulového znečisťovania, a to vykonávaním a zlepšovaním existujúcich rámcov, ako je environmentálna stopa výrobkov, akčný plán pre obehové hospodárstvo, smernica o priemyselných emisiách a environmentálna značka EÚ, a vykonávaním pripravovaných iniciatív, ako je iniciatíva v oblasti tvrdení týkajúcich sa životného prostredia a revízia smernice o zdaňovaní energie.

## Spoločné vytváranie transformácie nulového znečisťovania

V snahe dosiahnuť trojnásobný cieľ, ktorým je zlepšiť ľudské zdravie a kvalitu života, uznať potrebu žiť v rámci hraníc našej planéty a smerovať k nulovému znečisťovaniu z výroby a spotreby, sa v akčnom pláne zdôrazňuje značný počet nových a prebiehajúcich iniciatív. Zdôrazňuje sa v ňom aj význam koordinovaného procesu plánovania a vykonávania v záujme zabezpečenia neustáleho pokroku pri dosahovaní cieľov a zámerov nulového znečisťovania pri súčasnom riešení znečisťovania pri jeho zdroji. Prinesie to dlhodobý úžitok pre životné prostredie najsystematickejším a najudržateľnejším možným spôsobom, pričom sa zohľadnia najnovšie vedecké poznatky a normy, ktoré v konečnom dôsledku zabezpečia zdravie našich občanov a ekosystémov. Úsilie o nulové znečisťovanie môže zároveň prispieť k podpore činností a posilneniu príležitostí v rámci týchto iniciatív.

S cieľom umožniť prísnejšie vykonávanie a presadzovanie sa v akčnom pláne uvádza niekoľko opatrení, ako sú napríklad: vytvorenie nových spoločných opatrení na dodržiavanie predpisov vykonávaných vnútroštátnymi orgánmi v spolupráci s európskou sieťou environmentálnych agentúr, inšpektorov, audítorov, polície, prokurátorov a sudcov; posilnenie spolupráce medzi environmentálnymi orgánmi a inými orgánmi presadzovania práva s cieľom navrhnuť medziodvetvové opatrenia na dodržiavanie predpisov na vnútroštátnej a cezhraničnej úrovni; posilnenie smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu; hodnotenie a prípadná revízia smernice o environmentálnej zodpovednosti; vypracovanie štandardizovaných ustanovení o zabezpečení dodržiavania pravidiel na európskej a medzinárodnej úrovni; podpora vysoko rozvinutých technológií a posilnenie postavenia občianskej spoločnosti tak, aby mohla pôsobiť ako strážca dodržiavania predpisov.

Komisia v rámci 8. environmentálneho programu vypracuje integrovaný rámec monitorovania a výhľadu nulového znečisťovania, ktorý bude slúžiť na analýzu synergii, sledovanie pokroku a podporu integrovaných riešení a odporúčaní, pričom prvá správa je naplánovaná na rok 2022 a druhá na rok 2024. Aby to bolo možné dosiahnuť, bude potrebné upevniť existujúce štruktúry, ako sú vedomostné centrá excelentnosti EÚ pre nulové znečisťovanie. Pri zbere údajov pre tento nástroj monitorovania a výhľadu budú zásadnú úlohu zohrávať Európska environmentálna agentúra, Spoločné výskumné centrum a nedávno vytvorené Európske stredisko pre monitorovanie klímy a zdravia.

Nová platforma pre zainteresované strany v oblasti nulového znečisťovania, ktorá sa zriadi v spolupráci s Výborom regiónov, bude združovať zainteresované strany a odborníkov z rôznych oblastí politiky s cieľom účinne začleňovať program nulového znečisťovania do politík, pomôcť vytvárať spoluzodpovednosť a podporovať spoluprácu, integrované riešenia a opatrenia, ktorými sa maximalizujú synergie s úsilím o elimináciu emisií uhlíka a zotavenie v období po pandémie COVID-19.

Na medzinárodnej úrovni bude EÚ v súlade s akčným plánom presadzovať cieľ nulového znečisťovania prostredníctvom iniciatív v oblasti obchodnej politiky a dohôd o voľnom obchode a posilní vykonávanie a presadzovanie kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji v rámci týchto dohôd.

**Otázky navrhované na účely výmeny názorov, ktorá prebehne na zasadnutí Rady v zložení ministrov pre životné prostredie 10. júna 2021:**

- Ako členské štáty hodnotia prístup, rozsah a úroveň ambícií akčného plánu nulového znečisťovania?
  - Ako možno s ohľadom na prepojenia s viacerými stratégiami predloženými v rámci Európskej zelenej dohody zvýšiť účinok synergií?
  - Ktoré opatrenia týkajúce sa vykonávania a presadzovania stanovené v akčnom pláne nulového znečisťovania považujú členské štáty za najvýznamnejšie?
-